

TARJOLLA ON NYT VAHVA VISIO JA KONKREETTISIA EVÄITÄ KUNTOUTUKSEN UUDISTAMISEEN

Kesällä muodostetun Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa luvataan, että kuntoutuksen uudistamista jatketaan kuntoutuskomitean ehdotusten ja kuntoutuksen uudistamisesta vuosille 2023–2027 laaditun suunnitelman mukaisesti. Kuntoutuksella todetaan voitavan vähentää komplikaatioita, sairaalahoidon tarvetta, sairaalaan joutumista tai sairaalaan palaamista. Kuntoutuksen nähdään myös tukevan osallistumista työhön ja opiskeluun. Tärkeänä viestinä kuntoutuksen tutkimuksen saralle on myös se, että hallitusohjelmassa luvataan luoda mittarit kuntoutuksen vaikuttavuuden arviointiin.

Vaikuttavuusnäkökulma on keskeinen myös alkusyksystä julkaisussa Kuntoutuksen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisfoorumin eli KunFon loppuraportissa. Sen sisältämässä TKI-strategiassa korostetaan eri toimijoiden yhteisvastuuta – strategia on laadittu kaikille kuntoutuksen TKI-toimintaan osallistuville tahoille, poliittisille päätöksentekijöille sekä TKI-toiminnan rahoittajille. TKI-strategiassa on ilmaistu visio ja konkreettiset kehittämiskohteet, joiden pohjalta on hyvä myös uuden hallituksen lähteä jatkamaan kuntoutuksen uudistusta. Sen tueksi tarvitaan monenlaista tutkimusta esimerkiksi kustannusvaikuttavuudesta ja implementaatiosta.

E erityisenä näkökulmana TKI-strategia nostaa keskiöön tutkimuksen, kehittämisen ja innovoinnin vuorovaikutteisuuden. Ne tulisi nähdä toisiinsa vaikuttavina toimintoina, joilla on omat spesifit tehtävänsä, mutta yhteinen päämäärä. Tutkimus, kehittäminen ja innovointi ruokkivat toisiaan. Yhtäältä innovointi ja kehittäminen tuottavat kuntoutuksen käytäntöön uusia välineitä ja toimintamalleja, joiden vaikuttavuutta sekä implementointia tulee tutkia. Toisaalta tutkimus nostaa esille käytännön kehittämistarpeita ja innovoinnin aiheita.

KunFon raportissa korostettiin Kuntoutus-lehden roolia alkupe-
räistutkimusten ja katsausten julkaisijana, kuin myös laajemminkin
kuntoutuksen monialaisena viestintäkanavana. Tämäkin Kuntoutus-

lehden numero tarjoaa varsin monipuolisen kattauksen kuntoutuksen TKI-toimintaan. Tutkimusta edustavat kaksi tieteellistä artikkelia ja Katsaukset ja analyysit -osastossa julkaistavat kaksi artikkelia. Lisäksi julkaistaan hanke-esittely, kaksi puheenvuoroa ja väitöstilaisuuden lektio.

Kummankin tieteellisen artikkelin lopputulemana on, että lisää tutkimusta artikkelien teemoista tarvitaan. Etenkin Elessar Hopeapuun ja Anssi Ulvisen toteuttama systemaattinen kirjallisuuskatsaus biodynaamisen osteopatian ja biodynaamisen kraniosakraaliterapian kliinisestä vaikuttavuudesta osoitti, että tästä aiheesta kaivattaisiin tutkimusta, jotta terapiamuodon vaikuttavuutta voitaisiin arvioida. Minna Laitilan, Marjatta Martinin ja Marianne Silénin tieteellinen artikkeli kohdentuu mielenterveys- ja päihdetyöhön, näkökulmana on henkilökohtaisen toipumisen mittaaminen. Siinä tutkittu yksilöllisen toipumisen itsearviointiväline nähdään asiakkaan yhteistyössä käytettävänä mahdollisena työvälineenä hoidon ja kuntoutuksen eri vaiheissa. Tässäkin artikkelissa korostetaan jatkotutkimustarvetta, erityisesti mittarin käytettävyyden ja soveltuvuuden arviointia.

Katsaukset ja analyysit -osaston artikkelissa Elina Lindgren, Johanna Siitonen, Tuuli Haapio ja Hannu Heikkilä ovat myös toimintakyvyn mittaamisen äärellä, aiheenaan fyysisen toimintakyvyn mittarien käyttökelpoisuus työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa. He peräänkuuluttavat tutkimuksen tuloksiin nojaten mittauskäytäntöjen yhtenäistämistä sekä tutkimusnäyttöön perustuvien mittaus- ja arviointimenetelmien käyttöönottoa. Integratiivisessa kirjallisuuskatsauksessa, jossa analysoitiin neljää tutkimusta, Marjut Ylitepsa, Ulla Jämsä ja Essi Xiong tulevat siihen päätelmään, että etäfyysioterapia on tehokasta AVH-potilaiden ylärajakuntoutuksessa. He nostavat esille etäfyysioterapian eduksi myös sen, että se säästää kuntoutujaa matkustamisen rasituksilta.

Kuntoutuksen kehittämistoimintaa lehdessä edustaa Niina Henttonen ja Matleena Aitasalon Työkykyä yhdessä -hankkeessa kehitetyn kuntoutumisen tuen toimintamallin esittely. Hanke-esittelyssä kuvataan sisäilmasta oireileville työikäisille pilotoituja tukimalleja, joita olivat neuvonta, yksilöllinen ohjaus, etävertaistuki sekä etäkuntoutumisryhmä. Kehittämistyö on konkreettinen ja onnistunut esimerkki siitä, miten kohderyhmään kuuluvat henkilöt, sisäilmasta oireilevat henkilöt, ovat olleet mukana kehittämisprosessissa.

Puheenvuorossaan Keijo Piiranen ja Päivi Vuokila-Oikkonen kuvaavat sosiaalisen kuntoutuksen rakennetta ja tuen muotoja nuorten sosiaalisessa kuntoutuksessa. He esittelevät vastuullisen asiakasohjauksen mallin sosiaaliseen kuntoutukseen ja konkretisoivat suositusmuodossa vaadittavat toimenpiteet. Toisessa puheenvuoroartikkelissa kuvaamme Salla Siparin ja Hilikka Ylisassin kanssa kuntoutuksen tavoitteiden asettamiseen liittyviä haasteita sekä pohdimme kuntoutustoiminnan kehittämisen suuntia. Korostamme kuntoutujien, läheisten ja ammattilaisten yhteistoiminnan ja yhteisten oppimisprosessien merkitystä.

Pääsemme myös tutustumaan lektion välityksellä Johanna Nukarin väitöstutkimukseen, jossa tarkasteltiin lukivaikeuden yksilö- ja ryh-

mämuotoisen neuropsykologisen kuntoutuksen vaikuttavuutta nuorilla aikuisilla. Paitsi tutkimuksen tärkeät tulokset, lektiosta välittyi myös tutkijan tärkeä sanoma siitä, että monisyisen ja henkilökohtaisia merkityksiä sisältävän kuntoutumisprosessin vaikuttavuuden tutkiminen on mahdollista. Tämä sanoma on tarpeen pitää mielessä meidän kaikkien, niin tutkimustietoa käyttävien, sitä tuottavien ja suunnittelevien kuin myös rahoittavien toimijoiden.

Toivon innostavia artikkelien lukukokemuksia. Kannustan myös jakamaan artikkelien herättämiä ajatuksia eri foorumeilla. Jakamalla näkemykset kirkastuvat ja uusien avauksien mahdollisuus moninkertaistuu!

Maarit Karhula

päätoimittaja

toimintaterapeutti, TtT, erikoistutkija,

Kela ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

@MaaritEKarhula

Lähteet

Kuntoutuksen koulutus ja tutkimus. Asiantuntijafoorumin näkökulma koulutuksen kehittämiseen ja ehdotus kuntoutuksen tutkimuksen strategiaksi. Valtioneuvoston julkaisu 2023:64.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165105>

Vahva ja välittävä Suomi. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Valtioneuvoston julkaisu 2023:58.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165042>